

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Den Haag, 19 december 2017

Noot: **Herziene agenda i.v.m. toevoeging agendapunten: 7, 8, 9, 10 en 16**

Voortouwcommissie: **vaste commissie voor Defensie**

Volgcommissie(s): BuZa i.v.m. agendapunt 4, 5, 10
EU i.v.m. agendapunt 2

Activiteit: **Procedurevergadering**
Datum: donderdag 21 december 2017
Tijd: 10.30 - 11.30 uur
Openbaar/besloten: openbaar

Onderwerp: **Procedurevergadering**

Mededelingen

Geen agendapunten

Brievenlijst

1. Agendapunt: **Brievenlijst (zie de zaken en de voorstellen op de brievenlijst)**

Brieven van minister

2. Agendapunt: **Verslag van de bijeenkomst van de Navo-ministers van Defensie op 8 en 9 november 2017 te Brussel**

Zaak: Brief regering - minister van Defensie, A.Th.B. Bijleveld-Schouten - 5 december 2017
Verslag van de bijeenkomst van de Navo-ministers van Defensie op 8 en 9 november 2017 te Brussel - 28676-280

Voorstel: Agenderen voor algemeen overleg NAVO Defensie Ministeriële op 8 februari 2018.

Volgcommissie(s): EU

3. Agendapunt: **Toestemming deelname aan een rondetafelgesprek over de Defensienota**

Zaak: Brief regering - minister van Defensie, A.Th.B. Bijleveld-Schouten - 8 december 2017
Toestemming deelname aan een rondetafelgesprek over de Defensienota - 2017Z17505

Voorstel: Voor kennisgeving aannemen.

4. Agendapunt: **Notawisseling houdende een verdrag tot verlenging van het Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Uganda betreffende de status van personeel van het Ministerie van Defensie van het Koninkrijk der Nederlanden, dat aanwezig zal zijn op het grondgebied van de Republiek Uganda voor multilaterale trainings- en opleidingsactiviteiten; Kampala, 23 oktober 2017**
- Zaak:** Brief regering - minister van Buitenlandse Zaken, H. Zijlstra - 8 december 2017
Notawisseling houdende een verdrag tot verlenging van het Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Uganda betreffende de status van personeel van het Ministerie van Defensie van het Koninkrijk der Nederlanden, dat aanwezig zal zijn op het grondgebied van de Republiek Uganda voor multilaterale trainings- en opleidingsactiviteiten; Kampala, 23 oktober 2017 - 30952-293
- Voorstel: Voor kennisgeving aannemen.
- Noot: Ingevolge artikel 7, onderdeel e, van de Rijkswet goedkeuring en bekendmaking verdragen behoeft dit verdrag niet de goedkeuring van de Staten-Generaal.
- Volgcommissie(s): BuZa
5. Agendapunt: **Derde Protocol tot verlenging van het Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Hasjemitische Koninkrijk Jordanië betreffende een tijdelijke plaatsing van troepen van het Koninkrijk der Nederlanden in Jordanië; Amman, 16 oktober 2017**
- Zaak:** Brief regering - minister van Buitenlandse Zaken, H. Zijlstra - 8 december 2017
Derde Protocol tot verlenging van het Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Hasjemitische Koninkrijk Jordanië betreffende een tijdelijke plaatsing van troepen van het Koninkrijk der Nederlanden in Jordanië; Amman, 16 oktober 2017 - 30952-291
- Voorstel: Voor kennisgeving aannemen.
- Noot: Ingevolge artikel 7, onderdeel e, van de Rijkswet goedkeuring en bekendmaking verdragen behoeft dit Derde Protocol niet de goedkeuring van de Staten-Generaal.
- Volgcommissie(s): BuZa
6. Agendapunt: **34764 Nota naar aanleiding van het verslag inzake Wijziging van de Kaderwet dienstplicht en van de Wet gewetensbezwaren militaire dienst in verband met het van toepassing worden van de dienstplicht op vrouwen**
- Zaak:** Nota naar aanleiding van het (nader) verslag - minister van Defensie, A.Th.B. Bijleveld-Schouten - 12 december 2017
Nota naar aanleiding van het verslag - 34764-6
- Voorstel: Aanmelden voor plenaire behandeling.
7. Agendapunt: **Tweede nota van wijziging**
- Zaak:** Nota van wijziging - minister van Defensie, A.Th.B. Bijleveld-Schouten - 15 december 2017
Tweede nota van wijziging - 34775-X-64
- Voorstel: Voor kennisgeving aannemen.

8. Agendapunt: **Mutaties na tweede suppletoire begroting 2017**
- Zaak:** Brief regering - minister van Defensie, A.Th.B. Bijleveld-Schouten - 15 december 2017
Mutaties na tweede suppletoire begroting 2017 - 34775-X-65
- Voorstel: Voor kennisgeving aannemen.
9. Agendapunt: **Verslag houdende een lijst van vragen en antwoorden over wijziging van de begrotingsstaten van het Ministerie van Defensie (X) voor het jaar 2017 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota) (Kamerstuk 34845-X)**
- Zaak:** Brief regering - minister van Defensie, A.Th.B. Bijleveld-Schouten - 14 december 2017
Verslag houdende een lijst van vragen en antwoorden - 34845-X-3
- Voorstel: Voor kennisgeving aannemen.
10. Agendapunt: **De Nederlandse bijdragen aan de vooruitgeschoven Navo-aanwezigheid in Litouwen, de NATO Response Force en de EU Battlegroup in 2018**
- Zaak:** Brief regering - minister van Defensie, A.Th.B. Bijleveld-Schouten - 15 december 2017
De Nederlandse bijdragen aan de vooruitgeschoven Navo-aanwezigheid in Litouwen, de NATO Response Force en de EU Battlegroup in 2018 - 2017Z18210
- Voorstel: Agenderen voor het algemeen overleg NAVO Defensie Ministeriële op 8 februari 2018.
- Volgcommissie(s): BuZa

Brieven van staatssecretaris

11. Agendapunt: **Reactie op het Amerikaanse GAO-rapport van 26 oktober 2017 met betrekking tot F-35 Aircraft Sustainment**
- Zaak:** Brief regering - staatssecretaris van Defensie, B. Visser - 5 december 2017
Reactie op het Amerikaanse GAO-rapport van 26 oktober 2017 met betrekking tot F-35 Aircraft Sustainment - 26488-439
- Voorstel: Reeds behandeld in het algemeen overleg Verwerving F-35 van 7 december 2017.
12. Agendapunt: **Beantwoording vragen commissie over de achttiende voortgangsrapportage van het project Verwerving F-35 (Kamerstuk 26488-435)**
- Zaak:** Brief regering - staatssecretaris van Defensie, B. Visser - 1 december 2017
Beantwoording vragen commissie over de achttiende voortgangsrapportage van het project Verwerving F-35 - 26488-438
- Voorstel: Reeds behandeld in het algemeen overleg Verwerving F-35 van 7 december 2017.

13. Agendapunt: **Reactie op de gewijzigde motie van het lid Belhaj c.s. over versterken van de diversiteit**
- Zaak:** Brief regering - staatssecretaris van Defensie, B. Visser - 6 december 2017
Reactie op de gewijzigde motie van het lid Belhaj c.s. over versterken van de diversiteit - 34775-X-62
- Voorstel: Voor kennisgeving aannemen.
14. Agendapunt: **Commissie sociaal veilige werkomgeving**
- Zaak:** Brief regering - staatssecretaris van Defensie, B. Visser - 6 december 2017
Commissie sociaal veilige werkomgeving - 34775-X-61
- Voorstel: Voor kennisgeving aannemen.
15. Agendapunt: **Reactie op verzoek commissie om toezending afschrift van brief aan de Nationale ombudsman inzake de behandeling van klachten naar aanleiding van ongewenst gedrag**
- Zaak:** Brief regering - staatssecretaris van Defensie, B. Visser - 8 december 2017
Reactie op verzoek commissie om toezending afschrift van brief aan de Nationale ombudsman inzake de behandeling van klachten naar aanleiding van ongewenst gedrag - 2017Z17536
- Voorstel: Voor kennisgeving aannemen.
16. Agendapunt: **Afschrift brief van het RIVM aan de paritaire commissie 'aanpak problematiek chroom-6' over het tijdstip van oplevering van het RIVM-onderzoek naar chroom-6 bij Defensie**
- Zaak:** Brief regering - staatssecretaris van Defensie, B. Visser - 18 december 2017
Afschrift brief van het RIVM aan de paritaire commissie 'aanpak problematiek chroom-6' over het tijdstip van oplevering van het RIVM-onderzoek naar chroom-6 bij Defensie - 34775-X-66
- Voorstel: Voor kennisgeving aannemen.
- Noot: De staatssecretaris meldt dat het lopende RIVM-onderzoek naar verwachting eind januari 2018 zal zijn voltooid. Daarna zal een groep deskundigen het onderzoeksresultaat toetsen en zal de paritaire commissie (een onafhankelijke commissie die apart is ingesteld, en bestaat uit vertegenwoordigers van werknemers en werkgever en die de RIVM-onderzoekers adviseert) advies uitbrengen aan Defensie. Vervolgens worden de belanghebbenden geïnformeerd. De staatssecretaris verwacht de Kamer in april 2018 de onderzoeksresultaten aan te bieden samen met de conclusies en aanbevelingen van de paritaire commissie, haar reactie en de maatregelen die zij zal nemen.

Overig

17. Agendapunt: **Brief van het Presidium over voorstellen van een commissie om een ander overheidsorgaan advies of voorlichting te vragen over een onderwerp, via het Presidium door te geleiden naar de Kamer**
- Zaak:** Brief Kamer - Voorzitter van de Tweede Kamer, K. Arib (PvdA) - 1 december 2017
Doorgeleiden naar de Kamer door het Presidium van een voorstel van een commissie om een ander overheidsorgaan advies of voorlichting te vragen - 2017Z16892
- Voorstel: Voor kennisgeving aannemen.

18. Agendapunt: **Uitnodiging ambassadeursconferentie 1 februari 2018**
- Zaak:** Brief van lid/fractie/commissie - griffier, T.J.E. van Toor - 13 december 2017
Uitnodiging ambassadeursconferentie 1 februari 2018 - 2017Z17837
- Voorstel: Ter bespreking of uw commissie een specifiek onderwerp aan wenst te melden voor de gesprekken met de ambassadeurs.
- Noot: Deelname aan de ambassadeursconferentie zal onder de leden van de commissie worden geïnventariseerd.
19. Agendapunt: **Constitutionele toetsing bij de commissies**
- Zaak:** Brief van lid/fractie/commissie - voorzitter van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken, P.A. (Pia) Dijkstra (D66) - 28 september 2017
Brief van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken inzake adviesaanvraag over het instellen van de Algemene Commissie voor Constitutionele Zaken (herdruk) - 34665-3
- Voorstel: Ter informatie.
- Noot: In de onderhavige brief d.d. 6 juli 2017 heeft de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken het Presidium geadviseerd over de wenselijkheid binnen de Tweede Kamer een algemene commissie voor constitutionele zaken in te stellen. In de brief wordt onder andere geadviseerd:
- niet over te gaan tot exclusieve toedeling van de taak tot constitutionele toetsing aan één commissie;
  - de aandacht voor een gedegen constitutionele toets binnen commissies en plenum via verzoek of voorschrift te borgen;
  - na ca. 3 jaren een evaluatief onderzoek te laten uitvoeren naar de effectiviteit van deze maatregelen.
- Zaak:** Stafnotitie - griffier, A.E.A.J. Hessing-Puts - 12 december 2017
Werkwijze constitutionele toetsing - 2017Z17709
- Voorstel: Ter informatie.
- Noot: Het Presidium heeft op 13 september 2017 conform bovenstaande adviezen van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken besloten en een verzoek gericht aan de vaste en algemene commissies binnen de Tweede Kamer om standaard een constitutionele toets uit te voeren ten aanzien van de in hun handen gestelde zaken. Ten aanzien van het advies om na drie jaar een evaluatie uit voeren vult het Presidium aan dat gedurende die periode al een lichtere jaarlijkse evaluatie wenselijk is.
- In de voorliggende notitie wordt uiteengezet op welke wijze de constitutionele toetsing door de commissies ter hand zal worden genomen. De hoofdlijnen zijn:
1. De Voorzitter zal een brief sturen aan het kabinet (voor regeringsvoorstellen) en de fracties (voor initiatiefwetsvoorstellen) met het verzoek in de memorie van toelichting aan de constitutionele aspecten altijd expliciet aandacht te besteden, bij voorkeur in een aparte paragraaf, waarbij desnoods kan worden benoemd dat deze aspecten naar de mening van de regering of de initiatiefnemer geen rol spelen in het betreffende wetsvoorstel;
  2. In wetgevingsrapporten wordt voortaan steeds in een apart onderdeel expliciet ingegaan op de mogelijke constitutionele aspecten van een wetsvoorstel, waarbij desnoods wordt benoemd dat deze aspecten geen rol spelen in het voorliggende wetsvoorstel;
  3. Bij de inbedding van deze voorstellen in de werkprocessen wordt bij commissies expliciet de aandacht gevestigd op de beoogde versterking van de constitutionele toetsing;
  4. Er wordt een cursus constitutionele toetsing georganiseerd voor de (adjunct-) griffiers en wetgevingsjuristen van Bureau Wetgeving met als doel het herkennen van constitutionele aspecten;
  5. Er volgt jaarlijkse een ambtelijke evaluatie, en daarvan wordt verslag gedaan in de Staat van de Kamer.

Uitnodigingen

20. Agendapunt: **Uitnodiging Koninklijke Luchtmacht voor nieuwjaarsreceptie CLSK d.d. 12 januari 2018**
- Zaak:** Brief derden - Koninklijke Luchtmacht te Breda - 13 december 2017
Uitnodiging Koninklijke Luchtmacht voor nieuwjaarsreceptie CLSK d.d. 12 januari 2018 - 2017Z17928
- Voorstel: De uitnodiging is op 11 december 2018 onder de leden van de commissie verspreid ter individuele aanmelding. U kunt zich vóór 28 december 2017 aanmelden via de link in de uitnodiging.

Werkzaamheden van de commissie

21. Agendapunt: **Werkzaamheden van de commissie**
- Noot:
- 14-12-2017 14.30 - 18.30 Rondetafelgesprek Defensienota
  - 21-12-2017 10.30 - 11.30 Procedurevergadering
  - 21-12-2017 14.00 - 14.00 Inbreng feitelijke vragen Defect blusleidingsstelsel patrouilleschepen
- Kerstreces 2017: vrijdag 22 december 2017 t/m maandag 15 januari 2018
- 25-01-2018 10.30 - 11.30 Procedurevergadering
  - **31-01-2018 10.00 - 12.00 Algemeen overleg EU-Defensieraad (*)**
  - **01-02-2018 17.00 - 19.30 Algemeen overleg Verzamel AO Defensie (nieuw ingepland)**
  - 08-02-2018 10.30 - 11.30 Procedurevergadering
  - 08-02-2018 11.30 - 12.30 Gesprek Middelbaar Defensie Vorming (MDV)
  - **08-02-2018 16.00 - 18.00 Algemeen overleg NAVO Defensie Ministeriële (nieuw ingepland)**
  - 22-02-2018 10.30 - 11.30 Procedurevergadering
- Krokusreces 2018: vrijdag 23 februari t/m maandag 5 maart 2018
- 08-03-2018 10.30 - 11.30 Procedurevergadering
  - 22-03-2018 10.30 - 11.30 Procedurevergadering
  - 05-04-2018 10.30 - 11.30 Procedurevergadering
  - 19-04-2018 10.30 - 11.30 Procedurevergadering
- Meireces 2018: vrijdag 27 april t/m maandag 14 mei 2018
- 17-05-2018 10.30 - 11.30 Procedurevergadering
  - 22-05-2018 16.30 - 18.30 Algemeen overleg EU Defensieraad
  - 31-05-2018 10.30 - 11.30 Procedurevergadering
  - 14-06-2018 10.30 - 11.30 Procedurevergadering
  - 28-06-2018 10.30 - 11.30 Procedurevergadering
- Zomerreces 2018: vrijdag 6 juli t/m maandag 3 september 2018

(*) De EU-defensieraad van 7 februari wordt verplaatst naar 6 maart 2018. Vanwege het krokusreces wordt voorgesteld om een schriftelijk overleg te voeren, met als inbrengdatum woensdag 1 maart 2018 om 14.00 uur, waarbij de minister verzocht wordt de beantwoording uiterlijk maandag 5 maart 2018 aan de Kamer toe te zenden.

Rondvraag

Geen agendapunten

Griffier: T.N.J. de Lange

Activiteitnummer: 2017A01200